

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

POVRCHOVÝ PRŮZKUM STŘEDOVĚKÉ FORTIFIKACE V HORNÍM NĚMČÍ (okr. Uh. Hradiště)

Miroslav P l a č e k , Hodonín

(Obr. 30)

Terénní relik tyopevněného sídla se nalézají asi 150 m jihozápadně od kostela v bezprostřední blízkosti potoka v místě zvaném "Na hrádku". Horní plošina pahorku má tvar mírně deformovaného oválu s osami 16 a 14,5 a je nad okolím vyvýšena ještě 3,5 m. Kolem byl zřejmě okružní příkop a val, které se dochovaly zčásti na východní a jižní straně, kde bývalým příkopem prochází polní cesta. Není vyloučeno, že příkop byl napájen vodou z potoka. O sídle nejsou žádné historické zprávy a povrchový sběr byl negativní. Horní Němčí se jmenovitě připomíná teprve v r. 1447 (ZDO X, 571), ale není jasné, zda se zápisy v zemských deskách už od pol. 14. století (ZDO I, 573 ad.) týkají Do lníhnebo Ho rníhoNěmčí. Starobylé zasvěcení farního kostela sv. Petr u a Pavl u a jeho ve hmotě bezpochyby go tickáorien- tovaná stavba potvrzují předpoklad kolo nizaceve 3. čtyřtině13. sto letíBoršem z Riesenb urla(Snášil 1982, 195). Z absence zmínek o sídle v podrobn ýchdeskových zápisech můžeme usoudit na zánik fortifikace ještě před pol. 14. století. Zalo- žení vsi až v 2. pol. 15. století (Hosák-Šrámek 1980, 127) je dost nepravděpodob- né.

L i t e r a t u r a :

- Ho rákl. - Šrámek R., 1980: Místní jména na Moravě a ve Slezsku II. Praha.
Snášil R., 1982: Změny sídlištní sítě a její příčiny v 10.-19. století. In: Uher- skohradištsko, Vlastivěda Mo ravská. Brno - Uh. Hradiště.
ZDO: Die Landtafel des Markgrafthumes Mähren. Text der Olmützer Cuda. Ed. P.R.v. Chlumecky - J.Chytil - C.Demuth - A.R.v. Wolfskron. Brünn 1856.

O b e r f l ä c h e n u n t e r s u c h u n g d e r m i t t e l a l t e r - l i c h e n F o r t i f i k a t i o n i n H o r n í N ě m č í (B e z . U h . H r a d i š t ě) . Der Hügel der Feste (Höhe 3,5 m) befindet sich unweit der barockisierten gotischen Kirche des Hl. Petrus und Paulus, deren Patrozinium von einem Kolonisationsursprungzeugt, obwohl das Dorf erst im J. 1447 erinnert wird. Die Kolonisation führte im 3. Viertel des 13. Jhs. Boreš aus Riesenburk durch. Das Oval des Plateaus mit Achsen 16 und 14,5 m war ursprüng- lich ein Graben und Wall, von dem nur Fragmente erhalten blieben.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM STŘEDOVĚKÉ FORTIFIKACE U VŘESOVIC (okr. Hodonín)

Miroslav P l a č e k , Hodonín

(Obr. 31)

Príspevek navazuje na sdělení P. Kouřila a J. Nekvasila (1985) a je zaměřen na zachycení půdorysu lokality situované na horském výběžku Chřibů nad místní část Podhoří a na historické relace. Hrádek má tvar protáhlého oválu o délce 30 m a největší šířce 15 m. Byl obklopen okružním příkopem a valem, přičemž opevnění by-

lo na mírnější severní straně zdvojeno. Obytný arcál byl výškově členitý a chybějí také jakékoliv stopy zdí.

Z Vřesovic pochází jedna z větví rodu s erbem půlměsíce, jejíž původ můžeme hledat ve Voděradech u Kunštátu, neboť po nich se r. 1349 psal Medvídek z Voděrad (ZOO I, 55), který se v r. 1358 jmenoval po Vřesovicích. První se však uvádí r. 1349 Vojslava z Vřesovic a její vnukové Víšek a Václav (ZOO I, 164), z nichž Václav prodal r. 1365 dvůr Petrovi Hechtovi z Rosic (ZOO I, 831). Ten r. 1371 postoupil tento dvůr klášteru augustiniánů v Brně, přičemž vesnici s kaplí sv. Klimenta a Ranšperk dostal klášter už v r. 1371 od markraběte Jana (ZOO II, 200; ZOB VI, 1). Díl Ranšperka držel ještě r. 1391 Jindřich ze Zástřizl (ZOO VI, 763), ale v r. 1461 je už pustý (ZOO XI, 200). Sídlo se v žádné historické relaci neobjevuje, ale jméno Ranšperka v ryze slovanském prostředí může souviset se založením hrádku (Ránův nebo též Havraní hrad - srov. Hosák-Šrámek 1980, 362). Nedorozumění nálezu z povrchového sběru nedovoluje sídlo datovat.

L i t e r a t u r a :

Kouřil, P. - Nekvasil, J. 1985: Středověký hrádek u Vřesovic. PV 1983, 65-66.

Brno.

Hosák, L. - Šrámek, R. 1980: Místní jména na Moravě a ve Slezsku II. Praha.

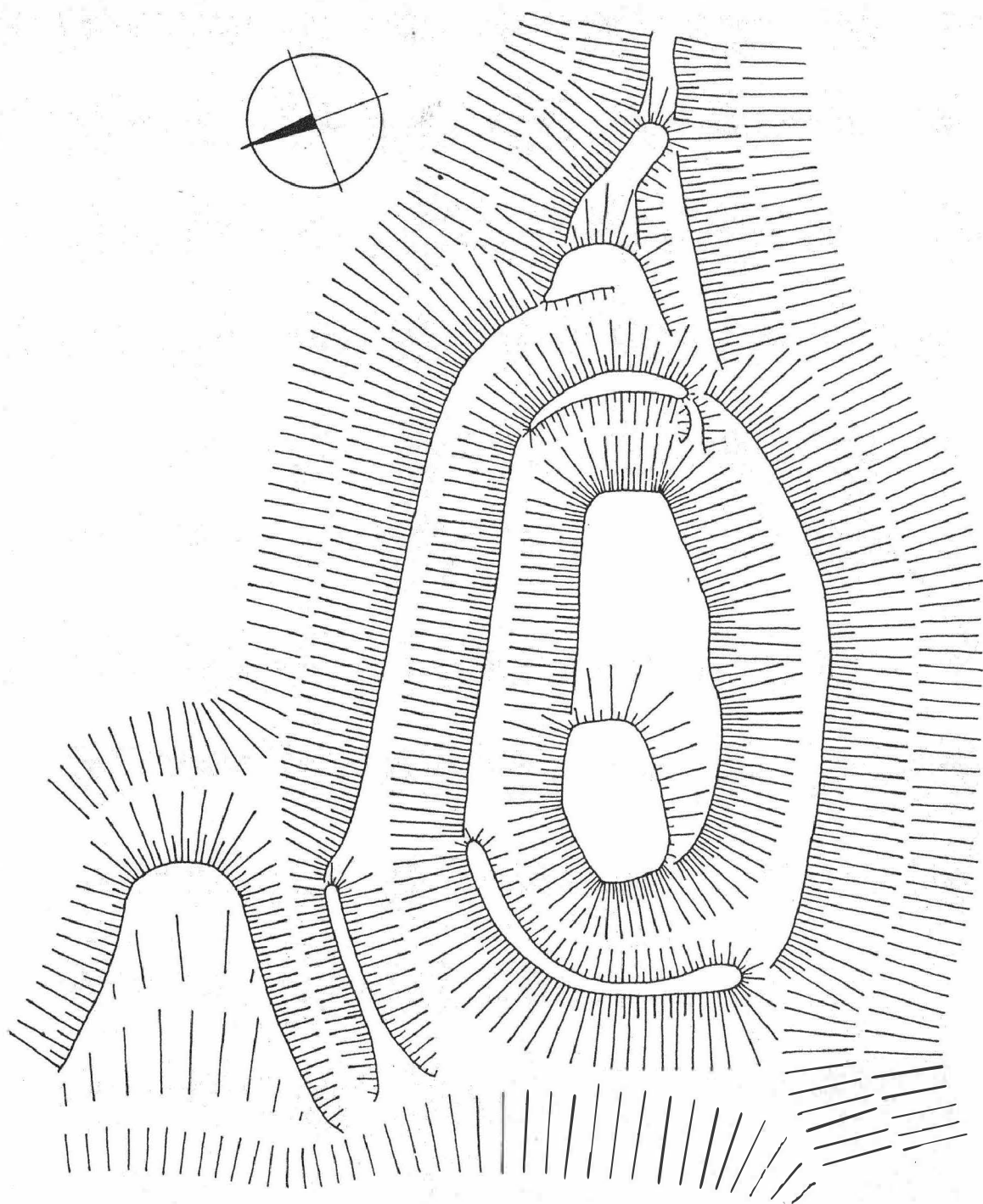
ZOO, ZOO: Die Landtafel des Markgrafthumes Mähren. Text der Brünner Cuda a Text der Otmützer Cuda. Ed. P.R.v. Chlumecky - J. Chytil - C. Demuth - A.R.v. Wolfskron. Brünn 1856.

O b e r f l ä c h e n u n t e r s u c h u n g e i n e r m i t t e l a l t e r l i c h e n F o r t i f i k a t i o n b e i V ř e s o v i c e (B e z . H o d o n í n) . Der Beitrag erweitert die Mitteilung über die Entdeckung eines Hausberges bei Vřesovice (Kouřil - Nekvasil 1985) um seinen Grundriß. Das langgezogene Oval (L. 30 m, B. 15 m) nützt den Ausläufer des Marsgebirges (Chřiby) aus und ist von teilweise verdoppelten Resten eines Grabens und eines Walles umgeben. Aus Vřesovice stammt der Zweig des Hauses mit dem Halbmondwappen (1. Erwähnung aus dem J. 1349), aber der Hausberg konnte auch zur mittelalterlichen Dorfwüstung Ranšperk gehören. Die Datierung ist bislang unklar.

STŘEDOVĚKÉ SOUVRSTVÍ V HRADCI NAD MORAVICÍ (okr. Opava)

Vratislav J a n á k , Pavel K o u ř í l , AÚ ČSAV Brno,
Lenka J a r o š o v á , FF MU Brno

V červenci 1989 provedla opavská expozitura AÚ ČSAV v Brně dokumentaci stratigrafie, objevené při stavebních úpravách ve třetí sklepní místnosti západního křídla hradeckého Bílého zámku. Po příchodu na místo byla zjištěna následující situace. Ve východní stěně místnosti, asi 100 cm od JV rohu, je dobře patrný cca 230-240 cm vysoký a cca 140 cm široký negativ příčné zdi z lomového kamene, kladeného na maltu, zničené při stavebních úpravách. Negativ přechází v horní části (cca 140 cm nad původní podlahou místnosti, tvořenou zhruba upraveným skalním podloží) v klenební oblouk, dosahující až do JV rohu. Tam je přerušen příčkou ve směru Z-V, která vytváří jižní stěnu třetí místnosti a odděluje ji od místnosti čtvrté. Údajně se zničená zeď táhla cca 240 cm do hloubky místnosti a byla

Obr. 31.

Vřesovice (okr. Hodonín). Terénní náčrt hrádku. - Terrainskizze des Hausberges.

Plaček, Povrchový průzkum.....str. 95

PREHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Koliště 17/19
- Odpovědný redaktor: Dr. J. Tejral
- Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchliková
- Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby: A. Krechlerová
- Titulní list: nákončí v anglokarolinském stylu z Brna-Líšně, měř. 2 : 1
- Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
- Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
- Náklad: 450 ks — neprodejné
- Vydáno jako rukopis